

Logopædisk genoptræning efter mundhuleoperation

Taleinstituttet og
Hjerneskadecenter Nordjylland

Mundhulecancer/mundhuleoperation

En kræftsygdom i mundhulen behandles med operation, eventuelt suppleret med strålebehandling. Ved en operation fjernes kræften i tungen, læben, kinden, kæben, ganen eller mundgulvet samt lidt af det omkringliggende raske væv og eventuelt lymfeknuder på halsen. Strålebehandling er en behandlingsform, der har til formål at dræbe kræftcellerne. Den tilbydes patienter med en stor kræftknode, eller hvor der er mistanke om, at alt kræftvævet ikke er fjernet ved operationen.

Behandlingen kan på grund af ændrede anatomiske og/eller fysiologiske forhold medføre påvirket tale og ændringer i gabe-, tygge- og synkefunktionen.

Det kan dreje sig om gener i form af:

- ▲ Mundtørhed, for meget mundvand eller sekret
- ▲ Spise- og synkeproblemer
- ▲ Stivhed eller nedsat følsomhed i tunge, gane, kind og/eller læbe
- ▲ Ændret tale, hvis forholdene i munden er ændret
- ▲ Vejrtrækningsbesvær på grund af væskefyldte områder i svælget
- ▲ Tandmæssige problemer
- ▲ Nedsat kæbeåbning (trismus)
- ▲ Hæshed

Før operation anbefales en samtale med en logopæd.

Logopædisk undersøgelse

Cirka 1 måned efter operationen foretages en undersøgelse i øre-næse-halsambulatoriet, hvor der både er en læge og en logopæd til stede.

Målet med undersøgelsen er at afdække talevanskeligheder-nes omfang samt eventuelle spise-/synkeproblemer.

Vanskelighederne vurderes gennem samtale og forskellige prøver. Efter undersøgelsen vil der blive taget stilling til, om der er behov for undervisning og/eller vejledning. Undervisningen vil foregå på Taleinstituttet på Borgmester Jørgensens Vej i Aalborg eller på en af Taleinstituttets satellitafdelinger.

Logopædisk undervisning

Logopæden har specialviden om taleforstyrrelser og indsigt i ændrede anatomiske forhold og deres konsekvenser for talen.

Formålet med den logopædiske undervisning er:

- ▲ At opnå bedst mulig tale.
- ▲ At blive bevidst om udtale, og hvordan lydene dannes.
- ▲ At få indsigt i og accept af den nye situation.
- ▲ At få en optimal spise- og synkefunktion ud fra de ændrede forhold
- ▲ Undgå at der udvikles "dårlige vaner"

Dette opnås gennem et individuelt tilrettelagt undervisningsprogram, der tager udgangspunkt i den aktuelle funktionsnedsættelse, således at den mundhuleopererede/strålebehandlede lærer at kompensere bedst mulig herfor.

For at opnå en god effekt af undervisningen er det vigtigt, at de anviste øvelser og teknikker anvendes i hverdagen. Nogle mundhuleopererede/strålebehandlede kan få spændinger i hals, nakke og skuldre i en sådan grad, at det påvirker kommunikationsevnen. Vurderer logopæden, at fysioterapi vil gavne undervisningsforløbet, vil dette kunne tilbydes i begrænset omfang.

Hjælpemidler

I nogle tilfælde vil der være behov for anvendelse af hjælpemidler. Her vil logopæden give råd og vejledning i forhold til hjælpemidlet.

Pårørende

I de fleste undervisningssituationer vil der være mulighed for, at den pårørende kan deltage. Det er vigtigt, at kommunikationen med de nærmeste bliver så god som mulig.

Gode kommunikationsråd

- ▲ Undgå baggrundsstøj
- ▲ Tal ansigt til ansigt med god øjenkontakt
- ▲ Giv tid og tal i et roligt tempo
- ▲ Være opmærksom og tålmodig
- ▲ Vær ærlig – sig, hvis der er noget, du ikke forstår

Taleinstituttet og Hjerneskadecenter Nordjylland

Borgmester Jørgensens Vej 2 B

9000 Aalborg

Tlf.: 99 82 54 40

Sikker e-mail: taleinstituttet@aalborg.dk

www.taleinstituttet.dk

© November 2016

**Aalborg
Kommune**

AALBORG UNIVERSITETSHOSPITAL
– i gode hænder